

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET GABRIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 9702/04)

PRESUDA

STRASBOURG

5. veljače 2009.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Gabrić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Christos Rozakis , *predsjednik*,

Nina Vajić,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

George Nicolaou, *suci*,

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 15. siječnja 2009.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 9702/04) protiv Republike Hrvatske što ga je 9. prosinca 2003. godine hrvatska državljanica gđa Darinka Gabrić ("podnositeljica zahtjeva") podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositeljicu zahtjeva zastupala je gđa M. Trninić, odvjetnica iz Slavanskog Broda. Hrvatsku Vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 14. rujna 2006. godine predsjednik Prvog odjela je odlučio Vladu obavijestiti o prigovoru koji se odnosi na pravo vlasništva. Također je odlučeno istovremeno ispitati osnovanost i dopuštenost zahtjeva (članak 29., stavak 3.).

4. Vlada Bosne i Hercegovine, nakon što je obaviještena o svome pravu umiješati se (članak 36., stavak 1. Konvencije i Pravilo 44., stavak 2 (a) Poslovnika Suda), nije iskoristila to pravo.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositeljica zahtjeva, koja je srpskoga porijekla, rođena je 1952. godine i živi u Pforzheimu (Njemačka).

6. Dana 2. siječnja 2002. godine oko 20:35 sati podnositeljica zahtjeva je u Slavanskom Brodu na putu za Njemačku prelazila granicu između Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Zaustavili su je hrvatski carinici koji su prvo pretražili njezin automobil i pronašli neprijavljenu robu skrivenu u prtljažniku automobila. Posebice, na mjestu rezervnoga kotača carinici su pronašli 61 šteku cigareta raznih marki i 9.5 kilograma kave.

7. Carinici su nakon toga pretražili podnositeljicu zahtjeva i pronašli 30.500 njemačkih maraka (DEM) koje ona također nije prijavila na temelju članka 74.a., stavka 1. Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata i članka 9., stavka 2. Zakona o sprečavanju pranja novca (vidi stavke 14. i 15. ove presude). Zaplijenili su 20.000 DEM-a dok su podnositeljici zahtjeva dozvolili da zadrži preostalih 10.500 DEM kao iznos koji je u grubo odgovarao iznosu od 40.000 hrvatskih kuna (HRK), koji na temelju navedenih zakona nije trebala prijaviti. U zapisniku sastavljenom na licu mjesta navedeno je da je podnositeljica zahtjeva obavijestila carinike da je novac dobila putem bankovnog zajma u Njemačkoj, te da ga je nosila natrag tamo.

A. Kazneni postupak pokrenut protiv podnositeljice zahtjeva

8. Dana 3. siječnja 2002. godine Državno odvjetništvo u Slavonskom Brodu podiglo je optužnicu protiv podnositeljice zahtjeva pred Općinskim sudom u Slavonskom Brodu zbog kaznenog djela izbjegavanja carinske kontrole, propisanog člankom 298., stavkom 3. Kaznenog zakona, optuživši je da nije prijavila 61 šteku cigareta. Dana 4. siječnja 2002. godine sud je podnositeljicu zahtjeva proglasio krivom kao u optužnici i osudio je na šest mjeseci zatvora, uvjetno na vrijeme od dvije godine, time da u tome razdoblju ne počini novo kazneno djelo. Sud je također naložio oduzimanje 61 šteke cigareta kao sigurnosnu mjeru. Budući se podnositeljica zahtjeva odrekla svog prava na žalbu, presuda je odmah postala pravomoćna.

B. Prekršajni postupak pokrenut protiv podnositeljice zahtjeva

9. Dana 3. siječnja 2002. godine carinske vlasti pokrenule su prekršajni postupak protiv podnositeljice zahtjeva pred Deviznim inspektoratom Ministarstva financija („Ministarstvo“).

10. Dana 21. ožujka 2002. godine Ministarstvo je podnositeljicu zahtjeva proglasilo krivom za prekršaj i izreklo joj kaznu od 6.000 HRK. Ministarstvo je istovremeno izreklo zaštitnu mjeru kojom je oduzelo 20.000 DEM na temelju članka 99a., stavka 2. Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata. U svojoj je odluci riješilo kako slijedi:

“U pismenoj obrani okrivljenica je priznala da nije prijavila novac prilikom ulaska u Republiku Hrvatsku zato što nije znala da je to potrebno učiniti. Navela je da je u svojoj banci u Njemačkoj podigla kredit i novac je nosila u Jugoslaviju da bi kupila stan. Pošto nije našla povoljan stan odlučila je sačekati još malo dok ne nađe nešto povoljno....

...Napomenula je da joj nije bilo poznato da je trebala novac prijaviti carini. Moli da joj se oduzeti novac vrati jer joj je potreban za kupnju stana, a ako ne kupi stan da ga mora vratiti banci.

...

Komisija nije mogla prihvatiti obranu okrivljenice da nije znala kako mora devize prijaviti carini smatrajući da taj razlog ne može biti osnov za njezino oslobođanje od.... odgovornosti ...

Kod odmjeravanja visine novčane kazne od osobnih prilika okrivljenice uzeto je u obzir da je razvedena i majka dvoje djece, a od imovinskih prilika da zarađuje 1.200 EURA mjesečno i da posjeduje gradilište. Kao olakotnu okolnost Komisija je uzela u obzir priznanje okrivljenice.

Odluka o izricanju zaštitne mjere oduzimanja predmeta prekršaja u iznosu od 20.000 DEM donesena je na temelju članka 99a. stavak 2. Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometa zlata koji propisuje da se predmeti prekršaja oduzimaju u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske. Cijeneći pobude i okolnosti pod kojima je prekršaj počinjen, Komisija nije našla da postoje posebno opravdani razlozi da se zaštitna mjera ne izrekne odnosno da se izrekne zaštitna mjera djelomičnog oduzimanja predmeta prekršaja, stoga što je priznanje djela jedina olakotna okolnost u ovom slučaju, a ona sama za sebe (bez drugih posebno olakotnih okolnosti) nije dovoljna za odluku o povratu privremeno oduzetog novca kao predmeta prekršaja.“

11. Odluka Ministarstva dostavljena je podnositeljici zahtjeva 24. svibnja 2002. godine, nakon čega se ona protiv iste žalila. Zajedno sa žalbom dostavila je i pismo svoje banke u Njemačkoj, od 27. svibnja 2002. godine, kojim se potvrđuje da je na temelju ugovora o zajmu bila primila zajam od 38.334,27 DEM u svrhu kupnje stana u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

12. Dana 19. lipnja 2002. godine Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske odbio je žalbu podnositeljice zahtjeva i potvrdio odluku Ministarstva, potvrđujući obrazloženje dano u toj odluci. Odluka je dostavljena podnositeljici zahtjeva 2. rujna 2002. godine.

13. Podnositeljica zahtjeva podnijela je tada ustavnu tužbu tvrdeći, *inter alia*, da je došlo do povrede njenoga ustavom zaštićenoga prava na vlasništvo. Dana 21. svibnja 2003.

godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je njenu ustavnu tužbu, ne našavši nikakvu povredu niti jednoga ustavnoga prava na koje se pozvala, te je svoju odluku dostavio podnositeljici zahtjeva dana 9. lipnja 2003. godine.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

14. Mjerodavni dio Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata ("Narodne novine", br. 91A/93, 36/98, i 32/01), na snazi u mjerodavno vrijeme, u dijelu koji je mjerodavan glasilo je kako slijedi:

Članak 72., stavak 1.

„Strane valute i vrijednosni papiri koji glase na stranu valutu unose se u Republiku Hrvatsku slobodno.“

Članak 74a., stavak 1.

„Domaće i strane fizičke osobe dužne su prilikom prelaska državne granice prijaviti ovlaštenom carinskom djelatniku svaki prijenos za sebe ili drugoga gotovine i čekova u domaćoj i stranoj valuti u vrijednosti što je propisana zakonom kojim se utvrđuje sprječavanje pranja novca.“

Članak 97a.

„Novčanom kaznom od najmanje 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj domaća i strana fizička osoba, domaća i strana pravna osoba, predstavnik, odgovorna osoba ili punomoćnik domaće i strane pravne osobe, obrtnik i trgovac pojedinac te fizička osoba koja samostalnim radom obavlja djelatnost ako pokuša prenijeti ili prenese preko državne granice bez prijave ovlaštenom carinskom djelatniku gotovinu i čekove u vrijednosti utvrđenoj prema odredbama članka 74a. ovoga Zakona.“

Članak 99a.

„(1) Gotovina i čekovi u domaćoj i stranoj valuti koji se prenose preko državne granice suprotno članku 74a. ovoga Zakona ovlašteni carinski djelatnik privremeno će uz izdavanje potvrde oduzeti, kako je to propisano za prekršajni postupak, i uz podnošenje prekršajne prijave bez odgađanja uplatiti na poseban račun Deviznog inspektorata Ministarstva financija Republike Hrvatske.“

(2) Gotovina i čekovi što su predmet prekršaja iz članka 97a. ovoga Zakona oduzet će se rješenjem o prekršaju u korist proračuna Republike Hrvatske.

(3)...

(4) Iznimno, prekršajno tijelo u posebno opravdanim slučajevima u kojima postoje posebne okolnosti može odlučiti da se gotovina i čekovi, što su predmet prekršaja iz stavka 1. i 2. ovoga članka, ne oduzmu ili da se oduzmu samo djelomično.“

15. Članak 9., stavak 1. Zakona o sprečavanju pranja novca ("Narodne novine", br. 69/97, 106/97, 67/01, 114/01), koji je bio na snazi u mjerodavno vrijeme, glasilo je kako slijedi:

„(1) Carinska [uprava]...obvezna je Uredu [za sprečavanje pranja novca] uputiti obavijest o zakonitom prenošenju ili pokušaju nezakonitog prenošenja preko državne granice gotovine ili čekova u domaćoj ili stranoj valuti u vrijednosti od 40.000,00 kuna ili većoj najkasnije u roku od tri dana od trenutka saznanja o prijenosu ili pokušaju nezakonitog prijenosa.“

16. Članak 298. Kaznenog zakona ("Narodne novine", br. 110/97, 27/98, 129/00 i 51/01), koji je bio na snazi u mjerodavno vrijeme, glasio je kako slijedi:

**Izbjegavanje carinskog nadzora
Članak 298.**

„(1) Tko prenese veću količinu robe ili stvar velike vrijednosti preko carinske crte izbjegavajući mjere carinskog nadzora, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko organizira grupu ili osobe za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ili mrežu preprodavatelja ili posrednika za prodaju necarinjene robe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko prenese preko carinske crte izbjegavajući mjere carinskog nadzora robu čija su proizvodnja ili promet ograničeni ili zabranjeni.

(4) Tko organizira grupu ili osobe za počinjenje kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(6) Roba koja je predmet kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1. UZ KONVENCIJU

17. Podnositeljica zahtjeva prigovara da je odluka domaćih vlasti u prekršajnom postupku kojom joj je i izrečena novčana kazna i oduzeto 20.000 DEM zato što nije prijavila taj iznos na carini prekomjerna te da joj je stoga tom odlukom povrijeđeno pravo vlasništva. Poziva se na članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

18. Vlada osporava tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

19. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Nadalje primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Vlada

20. Vlada priznaje da je došlo do miješanja u pravo vlasništva podnositeljice zahtjeva kad su joj domaće vlasti oduzele 20.000 DEM. Međutim, to miješanje bilo je zakonito i slijedilo je legitimni cilj. Oduzimanje kao sankcija za prekršaj o kojemu se radi bilo je propisano člankom 99.a (2) Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata (vidi stavak 14. ove presude), te je to bila mjera kojoj je cilj bio borba protiv pranja novca.

21. Vlada je na početku naglasila da je pranje novca osobito opasan oblik kriminala, te je kao takav prepoznat ne samo na nacionalnoj nego i na međunarodnoj razini. Na primjer, mnogi međunarodni instrumenti Europske Unije posvećeni su borbi protiv pranja novca.

22. Glede razmjernosti, Vlada je prvo objasnila da se sankcija za prekršaj za koji je podnositeljica zahtjeva bila proglašena krivom, i koji je uključio povredu propisa protiv pranja novca, sastojala od dva elementa: (a) izricanje novčane kazne i (b) obvezatno oduzimanje novca koji je bio predmet prekršaja. Pri ocjeni razmjernosti sankcije, nadležne domaće vlasti uzele su u obzir oba ova elementa. U slučaju podnositeljice zahtjeva, olakotne okolnosti uzete su u obzir pri izricanju novčane kazne. Međutim one nisu bile takvog karaktera da bi, uz to, opravdale i izuzetak od obveze oduzimanja neprijavljene svote novca.

23. Drugo, Vlada tvrdi da su domaća tijela restriktivno ali dosljedno tumačila mjerodavne odredbe o oduzimanju novca kao sankciju za povrede propisa o zabrani pranja novca. Po mišljenju Vlade, to je tumačenje bilo u okviru „slobode procjene“ ostavljene domaćim vlastima. Zbog ove dosljednosti u tumačenju, sankcija izrečena podnositeljici zahtjeva bila je lišena arbitrarnosti, i stoga ovaj predmet treba razlikovati od predmeta *Baklanov v. Russia* (br. 68443/01, 9. lipnja 2005.) u kojemu je Sud osudio nedosljednosti u tumačenju sličnih odredbi.

24. Treće, Vlada tvrdi da je podnositeljica morala biti svjesna kako prijenos velikog iznosa novca u gotovini preko granice podliježe određenim zakonskim ograničenjima. Bilo je stoga razumno od nje očekivati da se raspita o tome prije nego što krene na put. Činjenice iznesene u domaćem postupku ne upućuju da je njezino navodno neznanje bilo opravdano na bilo koji način.

25. Četvrto, Vlada ne želi nagađati o stvarnoj namjeni novca oduzetog podnositeljici zahtjeva, no ipak naglašava, u apstraktnom smislu, da sama činjenica da je novac zakonitog porijekla ne mora nužno značiti da je bio namijenjen u zakonite svrhe (s tim u vezi navode, kao primjer, članak 5. Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma (CETS br. 198), koji konkretno upućuje na oduzimanje imovine stečene iz legitimnih izvora, a koja se pomiješala s imovinom koja potječe iz prihoda stečenoga kaznenim djelom). Prema navodima Vlade, okolnosti ovoga slučaja ukazivale su da je dotični novac bio namijenjen u sumnjive svrhe. S tim u vezi primjećuju da ukupne okolnosti u kojima je bio počinjen prekršaj nisu bile olakšavajuće za podnositeljicu zahtjeva: osim što je nosila veliki iznos novca u gotovini, zatečena je i kako krijumčari veliku količinu kave i cigareta. Budući da članak 99a., stavak 4.

Deviznog zakona (vidi stavak 14 ove presude) govori o osobito opravdanim slučajevima i osobito olakotnim okolnostima, očito je da u slučaju podnositeljice zahtjeva nisu bili zadovoljeni ovi zahtjevi. To ne znači da tvrdnje podnositeljice zahtjeva nisu bile uzete u obzir; u danim okolnostima one jednostavno nisu bile dovoljne da bi opravdale primjenu članka 99a., stavka 4. Deviznog zakona.

26. S obzirom na navedeno, Vlada tvrdi da nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju u predmetu podnositeljice zahtjeva.

(b) Podnositeljica zahtjeva

27. Podnositeljica zahtjeva ističe da je odmah nakon što su carinici otkrili novac koji je nosila, obavijestila iste o njegovom porijeklu i svrsi te da je dala izvornike isprava iz svoje banke u Njemačkoj kao dokaz da je novac bio pribavljen putem stambenog zajma. Nadalje, uz svoju žalbu Visokom prekršajnom sudu priložila je pismo od svoje banke, u kojemu je banka potvrdila njene izjave glede porijekla i svrhe novca.

28. Podnositeljica zahtjeva priznaje da nije prijavila novac na carini i prihvaća da joj je s tog osnova trebala biti izrečena novčana kazna. Međutim, nije bilo nikakvog valjanog razloga da joj se oduzme cijeli iznos od 20.000 DEM. Ona je razvedena, majka dvoje djece, polukvalificirana radnica sa skromnim sredstvima i plaćom, zaposlena kao „radnik gost“ (*Gastarbeiter*) u Njemačkoj na privremenoj osnovi, i nije dobro upućena u pravo. Zbog profesionalne bolesti od rada u kemijskoj industriji često je bila na bolovanjima, tijekom kojih je primala mjesečnu naknadu od samo 2.000 DEM. Stoga je oduzeti iznos – s kojim si je namjeravala kupiti stan u Saveznoj Republici Jugoslaviji gdje bi mogla živjeti nakon što ode u mirovinu – za nju predstavljao „pravo bogatstvo“.

29. Izricanje mjere oduzimanja bilo je potpuno nepotrebno u svjetlu činjenice da je bilo očito kako podnositeljica zahtjeva nije počinila prekršaj o kojemu se radi namjerno, nego samo iz nehaja.

30. Međutim, bez obzira na sva ova razmatranja, domaće su vlasti postupile prema podnositeljici zahtjeva, te je konačni i kaznile, kako notornog kriminalca i opasnog krijumčara, što ona objektivno nije. Stoga nisu odredili potrebnu poštenu ravnotežu između općega interesa zajednice i njenoga prava na vlasništvo.

2. Ocjena suda

31. Sud ponavlja kako članak 1. Protokola br. 1. u biti jamči pravo vlasništva i sastoji se od tri odvojena pravila. Prvo, izraženo u prvoj rečenici prvoga stavka opće je naravi i postavlja načelo mirnog uživanja vlasništva. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istoga stavka pokriva lišavanje vlasništva i podvrgava ga određenim uvjetima. Treće, sadržano u drugome stavku priznaje da, između ostalog, države ugovornice imaju pravo nadzirati upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom. Drugo i treće pravilo tiču se posebnih slučajeva miješanja u pravo na mirno uživanje vlasništva, te ih treba tumačiti u svjetlu općeg načela postavljenog u prvom pravilu" (vidi među ostalim izvorima prava, predmet *Draon v. France* [GC], br. 1513/03, stavak 69., 6. listopada 2005.).

32. „Vlasništvo“ o kojemu je riječ u ovome predmetu bio je iznos novca u njemačkim markama koji je oduzet podnositeljici zahtjeva odlukom upravnih vlasti, a koju su nakon toga potvrdile sudbene vlasti. Među strankama nije sporno da je to oduzimanje predstavljalo miješanje u pravo podnositeljice zahtjeva na vlasništvo, i da je članak 1. Protokola br. 1. stoga primjenjiv. Ostaje za utvrditi je li mjera bila pokrivena prvim ili drugim stavkom toga članka.

33. Sud ponavlja svoj dosljedan pristup da mjera oduzimanja, iako uključuje lišenje vlasništva, ipak predstavlja nadzor nad upotrebom vlasništva u smislu drugoga stavka članka 1. Protokola br. 1. (vidi predmete *Riela and Others v. Italy* (dec.), br. 52439/99, 4. rujna 2001.; *Arcuri i Others v. Italy* (dec.), br. 52024/99, ECHR 2001-VII; *C.M. v. France* (dec.), br. 28078/95, ECHR 2001-VII; *Air Canada v. the United Kingdom*, 5. svibnja 1995., stavak 34., Series A br. 316-A; i *AGOSI v. the United Kingdom*, 24. listopada 1986., stavak 34., Series A br. 108). Prema tome, Sud smatra da i u ovome predmetu treba slijediti isti pristup.

34. Sud nadalje bilježi da su stranke isto tako suglasne da je miješanje bilo zakonito, budući da se oduzimanje temeljilo na člancima 74a., stavku 1. i 99a. Deviznoga zakona, uzetim zajedno s člankom 9., stavkom 1. Zakon o sprečavanju pranja novca. Nadalje, nesporno je da je to miješanje težilo ostvariti legitimni cilj u općem interesu, i to sprečavanje pranja novca. Sud ne vidi nikakav razlog da presudi drugačije.

35. Stoga je jedino pitanje o kojemu Sud treba odlučiti je li postojao razuman odnos između sredstava koje su vlasti upotrijebile da bi postigle taj cilj i zaštite prava podnositeljice zahtjeva na mirno uživanje njenoga vlasništva. Sud mora osobito ispitati je li ovim miješanjem određena poštena ravnoteža između zahtjeva općega interesa javnosti i zahtjeva zaštite prava podnositeljice zahtjeva na vlasništvo, i je li njoj nametnut nerazmjern i prekomjern teret, s time da osobito treba uzeti u obzir strogost sankcije.

36. Prekršaj za koji je podnositeljica zahtjeva proglašena krivom sastojao se od njenoga propuštanja prijaviti carinskim vlastima 20.000 DEM u gotovini, koji je nosila. Važno je primijetiti da čin unošenja strane valute u gotovini u Hrvatsku nije bio nezakonit na temelju hrvatskog prava, jer je izričito dozvoljen člankom 72., stavkom 1. Deviznog zakona (vidi stavak 14. ove presude). Ne samo da je bilo zakonito unijeti stranu valutu kao takvu, nego i iznos koji se mogao zakonito prenijeti, ili, kao u ovome slučaju, fizički nositi preko hrvatske carinske granice, u načelu nije bio ograničen (vidi stavak 14. ove presude). Zbog ovoga je elementa ovaj predmet različit od predmeta u kojima se mjera oduzimanja primijenila bilo na robu čiji je uvoz bio zabranjen (vidi naprijed citirani predmet *AGOSI*, koji se odnosi na uvoz zlatnika i *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Ireland* [GC], br. 45036/98, ECHR 2005-VI, koji se odnosi na zabranu jugoslavenskog zrakoplova na koji se primjenjivao režim sankcija, ili vozila korištena za prijevoz zabranjenih stvari ili krijumčarenje ljudi (vidi naprijed citirani predmete *Air Canada*; *C.M. v. France* (dec.), i *Yildirim v. Italy* (dec.), br. 38602/02, ECHR 2003-IV).

37. Nadalje, podnositeljica zahtjeva je u postupku pred Ministarstvom financija objasnila da je novac pribavila putem bankarskog zajma u Njemačkoj u svrhu kupnje stana u Saveznoj Republici Jugoslaviji (vidi stavak 10. ove presude). Uz svoju žalbu protiv prvostupanjske odluke dostavila je dokumentaciju kao dokaz za te svoje činjenične navode (vidi stavak 11. ove presude). Međutim, čini da se domaće vlasti nisu posebno osvrnule na to pitanje, budući da su ga izgleda smatrale nevažnim, barem za izricanje mjere oduzimanja. Sud stoga smatra da zakonito porijeklo oduzete gotovine nije osporeno. S tog osnova razlikuje ovaj predmet od predmeta u kojima se mjera oduzimanja protezala na imovinu koja je bila stečena kaznenim djelom (vidi predmet *Phillips v. the United Kingdom*, br. 41087/98, st. 9.-18., ECHR 2001-VII), za koju se smatralo da je bila nezakonito stečena (vidi predmete *Riela* i *Arcuri*, oba naprijed citirana i predmet *Raimondo v. Italy*, 22. veljače 1994., stavak 29., Series A br. 281-A) ili koju se namjeravalo upotrijebiti u nezakonite svrhe (vidi predmet *Butler v. the United Kingdom* (dec.), br. 41661/98, 27. lipnja 2002.).

38. Sud nadalje bilježi da podnositeljica zahtjeva nije evidentirana u kaznenoj evidenciji i da prije incidenta o kojemu je riječ nije bila osumnjičena ili optužena za bilo koje kazneno djelo. Istina je, kao što ukazuje Vlada, da su istom prilikom carinici u automobilu podnositeljice zahtjeva pronašli drugu neprijavljenju robu, osobito 61 šteku cigareta, i da joj je

s tog osnova izrečena kaznena osuda. Međutim, za neprijavljivanje šteka cigareta podnositeljica zahtjeva bila je osuđena za manje teško kazneno djelo izbjegavanja carinske kontrole propisano stavkom 3. članka 298. Kaznenog zakona, a ne, kao što tvrdi Vlada (vidi stavak 25. ove presude) za krijumčarenje, kao teži oblik istog kaznenog djela propisanog u stavicima 2. i 4. toga članka (vidi stavke 8. i 16. ove presude). Još važnije, podnositeljici zahtjeva nije bila izrečena kaznena osuda pa čak nije bila ni kazneno gonjena za neprijavljivanje predmetnog novca, jer taj čin nije predstavljao kazneno djelo, nego samo prekršaj. Stoga nema ničega što bi upućivalo na zaključak da su oduzimanjem iznosa od 20.000 DEM od podnositeljice zahtjeva vlasti nastojale spriječiti neku kriminalnu aktivnost kao što je pranje novca, trgovina drogom ili izbjegavanje carinskih pristojbi. Novac koji je ona nosila bio je zakonito pribavljen i bilo je dozvoljeno taj iznos unijeti u Hrvatsku time da ga je trebalo prijaviti carinskim vlastima. Slijedi da je nezakonito (ali ne i kriminalno) ponašanje koje joj se može pripisati u odnosu na novac bilo njeno propuštanje prijaviti taj novac na carini.

39. Sud smatra da miješanje, da bi bilo razmjerno, treba odgovarati ozbiljnosti povrede, a sankcija težini djela za čije kažnjavanje je predviđena – u ovome predmetu nije poštovana dužnost prijavljivanja – a ne težini neke pretpostavljene povrede, koja, međutim, nije bila utvrđena (kao na primjer djelo pranja novca ili izbjegavanja carinskih pristojbi). Mjera oduzimanja o kojoj se ovdje radi nije bila namijenjena kao materijalna naknada štete – budući da država nije pretrpjela nikakav gubitak kao rezultat toga što podnositeljica nije prijavila novac – nego je bila odvratajuća i punitivna u svojoj svrsi (usporedi predmet *Bendenoun v. France*, 24. veljače 1994., stavak 47., Series A br. 284). U ovome je predmetu podnositeljici zahtjeva već bila izrečena novčana kazna za prekršaj koji se sastojao od neprijavljivanja novca na carini. Nije bilo uvjerljivo dokazano, niti je Vlada uistinu tvrdila da sama ta sankcija nije bila dovoljna za postizanje željenoga odvratajućeg ili punitivnog učinka i sprečavanje budućih povreda dužnosti prijavljivanja. U takvim je okolnostima, po mišljenju Suda, oduzimanje cijeloga iznosa novca koji je trebalo prijaviti, kao dodatna sankcija uz novčanu kaznu, bilo nerazmjerno, jer je podnositeljici zahtjeva nametnulo prekomjeran teret.

40. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

41. Na temelju istih činjenica koje je navela u potporu svojega prigovora na temelju članka 1. Protokola br. 1., podnositeljica zahtjeva je prigovorila i na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije da je naprijed navedeni prekršajni postupak bio nepošten i da domaći sudovi koji su sudjelovali nisu bili nepristrani, kao i na temelju članka 14., da je protiv nje bila izvršena diskriminacija na temelju njene nacionalnosti i etničkoga porijekla. Ti članci u svojim mjerodavnim dijelovima glase kako slijedi:

Članak 6., stavak 1.

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

Članak 14.

„Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.“

42. Sud bilježi da podnositeljica zahtjeva u biti prigovara ishodu postupka, koji, osim ako se radi o nekoj arbitrarnosti, Sud ne može ispitati na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije. U svjetlu svih materijala koji ima u posjedu, Sud smatra da je podnositeljica zahtjeva mogla u pobijanome postupku iznijeti svoje tvrdnje pred sudovima, koji su se na njih osvrnuli u odlukama koje su propisno obrazložene i nisu arbitrarne. Štoviše, podnositeljica zahtjeva nije iznijela nikakve konkretne činjenice ili tvrdnje koje bi mogle navesti na zaključak da sudovi nisu bili nepristrani ili da je postupak inače bio nepošten, te ne izgleda da bi se u predmetu pojavilo bilo kakvo pitanje u tom pogledu.

43. Isto tako, čini se da je prigovor podnositeljice zahtjeva na temelju članka 14. neutemeljen, jer nije dala apsolutno nikakve detalje. Nema nikakvih dokaza koji bi navodili na zaključak da su se u svojim odlukama koje su donosili domaće vlasti vodile nedopustivim motivima, kao što je nacionalnost ili etničko porijeklo podnositeljice zahtjeva.

44. Stoga su ovi prigovori nedopušteni na temelju članka 35., stavka 3. kao očito neosnovani i ih treba odbiti na temelju članka 35., stavka 4. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

45. Članak 41. Konvencije propisuje:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

46. Podnositeljica zahtjeva potražuje 10.000 EUR na ime materijalne štete zajedno s pripadajućom kamatom po godišnjoj stopi od 8%, koja teče od 2. siječnja 2002. godine, datuma oduzimanja, do isplate. Objasnila je da iznos od 10.000 EUR odgovara iznosu od 20.000 DEM koji su joj hrvatske vlasti oduzele te da je kamatna stopa jednaka stopi ugovorenoj u ugovoru o zajmu koji je sklopila 21. studenog 2001. godine u Njemačkoj. Isto tako potražuje 2.000 EUR na ime nematerijalne štete.

47. Vlada osporava te zahtjeve.

48. Sud nalazi da je glavnicu koju podnositeljica potražuje njoj oduzeta što predstavlja povredu članka 1. Protokola br. 1. Stoga prihvaća zahtjev podnositeljice zahtjeva u odnosu na materijalnu štetu i s toga joj naslova dosuđuje 10.000 EUR, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na taj iznos.

49. Glede nematerijalne štete, Sud smatra da utvrđenje povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju samo po sebi predstavlja dovoljnu pravičnu naknadu u ovim okolnostima.

B. Troškovi i izdaci

50. Podnositeljica zahtjeva potražuje i iznos od 6.100 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i 12.200 HRK na ime onih nastalih pred Sudom.

51. Vlada osporava te zahtjeve.

52. Prema sudskoj praksi Suda, podnositeljica zahtjeva ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka samo ukoliko je dokazala da su oni stvarno i nužno nastali i da su bili razumni s obzirom na količinu. U ovome predmetu, uzevši u obzir informacije koje posjeduje i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi podnositeljici zahtjeva iznos od 150 EUR na ime troškova i izdataka u domaćem postupku, te 1.700 EUR za postupak pred Sudom.

C. Zatezna kamata

53. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor koji se odnosi na pravo na vlasništvo dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju;
3. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu sa člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti slijedeće iznose:
 - (i) 10.000 EUR (deset tisuća eura), uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositeljici zahtjeva, na ime materijalne štete;
 - (ii) 1.850 EUR (tisuću osamsto pedeset eura) uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositeljici zahtjeva, na ime troškova i izdataka;
 - (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *odbija* ostatak zahtjeva podnositeljice zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 5. veljače 2009. godine u skladu s pravilom 77. stavicama 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren NIELSEN
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik